

Sygn. akt II KK 565/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **J. P.**,

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 stycznia 2022 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r., sygn. akt II K [...],

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w S. z dnia 13 października 2020 r. (sygn. akt II K [...]) J. P. został uznany winnym tego, że „w okresie od 16 stycznia 2018 roku do 14 maja 2020 roku z wyłączeniem okresu od 21 listopada 2018 roku do 20 maja 2019 roku w miejscowości Ż. w województwie [...], uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości wyrokiem

Sądu Rejonowego w S. III Wydział Rodzinny i Nieletnich z dnia 12 sierpnia 2009 roku polegającego na łożeniu na rzecz małoletniego P. P. reprezentowanego przez matkę M. B. rat alimentacyjnych w kwocie po 300 złotych miesięcznie, o łącznej kwocie powstałych wskutek tego zaległości stanowiących równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych”, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności polegającego na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin stosunku miesięcznym. Wyrok ten uprawomocnił się bez zaskarżenia 3 listopada 2020 r.

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację w trybie art. 521 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi „*rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec J. P. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209 § 1 k.k. i wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości w odniesieniu do czasu popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego, co w efekcie, z rażącym naruszeniem również art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., doprowadziło do skazania J. P. za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. popełnione w okresie od 16 stycznia 2018 r. do 14 maja 2020 r. z wyłączeniem okresu od 21 listopada 2018 r. do 20 maja 2019 r., podczas gdy za ten sam występki na szkodę tego samego małoletniego pokrzywdzonego, popełniony w okresach: od 16 stycznia 2018 r. do 21 listopada 2018 r. oraz od 21 maja 2019 r. do 22 lutego 2020 r., oskarżony został już prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt II K [...], a nadto co najmniej od 6 maja 2020 r. był pozbawiony wolności i przebywał w jednostce penitencjarnej”.*

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Zgodzić się należy z Prokuratorem Generalnym, że możliwość wydania wyroku w trybie nakazowym istnieje w przypadku, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala na stwierdzenie, że okoliczności czynu i wina oskarżonego nie budzą wątpliwości. Oznacza to, że in concreto nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu, winy oskarżonego, wypełnienia wszystkich znamion tego czynu wymienionych w przepisach prawa karnego materialnego, przy uwzględnieniu wszystkich dowodów, na których oparto akt oskarżenia. W przeciwnym wypadku konieczne jest rozpoznanie sprawy na rozprawie głównej.

W niniejszej sprawie doszło do wskazywanych przez Prokuratora Generalnego zaniechań związanych z prawidłową weryfikacją przede wszystkim uprzednich skazań J. P.. Jak wynika z akt sprawy zarówno dane o karalności oskarżonego, jak i zeznania matki pokrzywdzonego wskazywały, że należy zebrać dokładne dane związane z jego uprzednią karalnością. Jak wynika z akt sprawy Sądu Rejonowego w R. (sygn. akt I K [...]), wyrokiem z dnia 6 sierpnia 2020 r. (uprawomocnił się dnia 13 sierpnia 2020 r.) J. P. został uznany winnym czynów niealimentacji w stosunku do małoletniego P. P. w okresach 16 stycznia do 21 listopada 2018 r. oraz od 21 maja 2019 r. do 22 lutego 2020 r. Zestawienie tych czasookresów z opisem czynu w sprawie niniejszej ujawnia, że w istocie doszło do uznania winnym w części za ten sam czyn dwukrotnie. W przypadku czynu niealimentacji, który polega na zaniechaniu wykonywania obowiązku łożenia na osobę uprawnioną, o kwestii tożsamości czynu i procesowych tego konsekwencjach decyduje okres owego zaniechania. Jednak jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 14 grudnia 2001 r., II KKN 37/01, LEX nr 51602. „w przypadku przestępstw niealimentacji, które należą do kategorii tzw. przestępstw zbiorowych, o tożsamości czynów, z tego punktu widzenia, można mówić wyłącznie wówczas, gdy okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych, ustalone w kolejno rozpoznawanych sprawach, pokrywają się ze sobą, lub gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej. Rozumowanie takie wynika przede wszystkim z faktu, iż prawomocne skazanie sprawcy przestępstwa niealimentacji przez ściśle określony czas nie zwalnia go od odpowiedzialności karnej w razie uporczywego uchylania się od wykonania

nałożonych nań świadczeń alimentacyjnych w dalszym okresie. Jest to bowiem nowy czyn przestępny, którego granice czasowe powinny być dokładnie określone w opisie przypisanego czynu w wyroku skazującym, zgodnie z brzmieniem art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.”

Powyższe przesądziło o konieczności uchylecia wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż dopiero prawidłowa ocena czasokresu niealimentacji oskarżonego w powiązaniu z jego aktualną kartą karną (uprzednie prawomocne skazania z art. 209 k.k.) pozwoli adekwatnie rozważyć zakres ewentualnej odpowiedzialności karnej oskarżonego.